

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-100>

УДК 65.012.7:658.5

ГОРОБКО Роман

Державний біотехнологічний університет

<https://orcid.org/0009-0008-0240-4937>

ПОСТОВІТ Володимир

Державний біотехнологічний університет

<https://orcid.org/0009-0009-4068-8173>

ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Запропоновано концепцію інтегрованої системи управління ризиками, що поєднує різні рівні управління, включаючи стратегічне, тактичне та оперативне планування. Концепція дозволяє нам забезпечити як безпеку, так і економічний баланс у процесі прийняття рішень. Особлива увага приділяється взаємодії між різними підрозділами організації для створення злагодженої та цілісної системи безпеки.

На основі аналізу передових практик управління ризиками розроблено рекомендації щодо впровадження ефективних механізмів безпеки. Основний акцент робиться на адаптації стандартних методологій до конкретних видів діяльності кожної організації, що дозволяє підвищити гнучкість і ефективність управління. Реалізовані рекомендації включають розробку політики та процедур управління ризиками, а також навчання персоналу, які є невід'ємною частиною механізму безпеки. У результаті дослідження встановлено, що ефективна інтеграція систем управління ризиками дозволяє значно знизити рівень ризиків безпеки та забезпечує стабільне функціонування організації в умовах невизначеності. Це стосується не лише технічних рішень, таких як автоматизовані системи моніторингу та контролю, а й організаційних змін, спрямованих на підвищення відповідальності та обізнаності всього персоналу щодо загроз та їх можливих наслідків.

Ключові слова: інтеграція систем управління ризиками, безпековий механізм, моніторинг ризиків, управління ризиками, ідентифікація ризиків, мінімізація ризиків, автоматизовані системи, організаційна безпека, превентивні заходи, кризові ситуації.

HOROBKO Roman, POSTOVIT Volodymyr

State Biotechnological University

INTEGRATION OF RISK MANAGEMENT SYSTEMS TO ENSURE ENTERPRISE SECURITY AND COMPETITIVE ADVANTAGES

In today's world, where the level of uncertainty and the number of risks are constantly increasing, the issue of security is becoming highly relevant to organizations in various industries. Integrating such systems into the organization's structure ensures an effective response to risks and is an important component of modern management. The paper examines the main approaches to integrating risk management systems that allow organizations to respond to potential threats promptly. Special attention is paid to the security mechanism, which guarantees promptness and efficiency of actions in response to identified risks. It is important that the integration of risk management systems not only reduces risks but also contributes to increasing the efficiency of the company's activities in conditions of rapid changes.

Various approaches to risk management were considered during the research. Special attention is paid to strategies focused on risk management, including preventive measures and rapid response mechanisms. Preventive measures are key to preventing risks from occurring or reducing their impact. For example, they can be the introduction of new technologies or the improvement of internal processes to minimize potential technical failures. Quick response mechanisms, on the other hand, allow quick solutions to problems that arise, minimizing the negative consequences.

The paper proposed an integrated risk management system that covers all levels of organizational management—from strategic to operational. This concept allows you to create a holistic security system considering long-term strategies and current operational processes. Integrating risk management at different levels ensures a balance between safety and economic efficiency in the decision-making process.

Based on the analysis of the best risk management practices, several recommendations were developed for implementing adequate security mechanisms. The main emphasis is on adapting generally accepted methodologies to the specific conditions of each organization's activity. In addition, it was recommended that risk management policies and procedures be developed and implemented to provide a unified approach to identifying, assessing, and responding to risks.

The study's results showed that the effective integration of risk management systems allows for significantly reduced risk levels and ensures the stable functioning of the organization even in conditions of high uncertainty.

Keywords: integration of risk management systems, security mechanism, risk monitoring, risk management, risk identification, risk minimization, automated systems, organizational security, preventive measures, crisis situations.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В сучасних умовах глобалізації, високої конкуренції та невизначеності ринкового середовища компанії стикаються з постійним зростанням кількості та різноманітності ризиків. Ці ризики можуть мати значний вплив на фінансову стабільність, репутацію та конкурентоспроможність компанії. Традиційні підходи до управління ризиками, часто фрагментовані та реактивні, більше не здатні повністю забезпечити необхідний рівень безпеки та стабільності бізнесу.

Особливо актуальною стає необхідність інтеграції систем управління ризиками (СУР) із загальною системою управління підприємством. Це дозволяє системно підходити до ідентифікації, оцінки, контролю та моніторингу ризиків, а також розробляти та впроваджувати превентивні дії. Інтегрований SRM не тільки допомагає зменшити негативний вплив ризиків, але й дозволяє використовувати їх як джерело стратегічних переваг.

Однак, незважаючи на очевидні переваги інтеграції SRM, багато підприємств стикаються з труднощами при впровадженні таких систем. Це зумовлено необхідністю значних інвестицій, зміною організаційної культури, а також відсутністю чітких методологічних підходів до інтеграції. У той же час, невпровадження або неповна інтеграція SDS може призвести до серйозних негативних наслідків, включаючи фінансові втрати, зниження позицій на ринку і навіть банкрутство.

Тому проблема інтеграції систем управління ризиками є надзвичайно актуальною і потребує глибоких досліджень. Важливо не лише розробити теоретичні основи та методологічні підходи до інтеграції SRM, а й проаналізувати практичні приклади їх успішного впровадження в різних галузях економіки. Це дозволить підприємствам підвищити стійкість до ризиків, забезпечити довгострокову стабільність і зміцнити конкурентні позиції на ринку.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження, присвячені питанням забезпечення безпеки підприємств і створенню відповідних механізмів, активно висвітлюються у наукових роботах багатьох вчених, таких як Кочін І.В. [1], Мостенська Т., Білан Ю. [2], Балабанов І. [3], З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М.О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора [4], Герасименко О.М. [5], Мігус І.П., Второва Т.В. [6] та інших. Управління ризиками підприємств також детально вивчено у публікаціях провідних українських економістів, серед яких можна відзначити роботи Бурая Р.І. [9], Скопенка Н.С., Андреюк Н.В. [14], Мирошніченка Г. [15], Степанової А.А., Рогози Я.І. [16] та інших.

Незважаючи на значний внесок цих досліджень у науку та практику, результати сучасних досліджень і практичної діяльності в Україні свідчать про те, що українські підприємства ще не досягли ефективного поєднання між створенням механізмів безпеки та підвищенням їх конкурентоспроможності при управлінні ризиками. Це підкреслює важливість розробки теоретико-методологічних основ для формування механізмів безпеки, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розгляд та обґрунтування необхідності інтеграції систем управління ризиками як основного механізму безпеки, що сприяє забезпеченню стійкості підприємства в умовах зростання загроз і невизначеності. Особливу увагу приділено аналізу впливу інтегрованого підходу до управління ризиками на посилення безпеки підприємства, зниження сприйнятливості до зовнішніх і внутрішніх загроз, а також розробці стратегічних рекомендацій щодо підвищення його безпеки та конкурентоспроможності на ринку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У сучасному бізнес-середовищі, що характеризується високим рівнем невизначеності та швидкими змінами, підприємства піддаються постійним ризикам, які можуть суттєво вплинути на їхню стабільність та конкурентоспроможність. Інтеграція систем управління ризиками (СУР) стає важливим інструментом забезпечення довгострокової безпеки підприємства та зміцнення його позицій на ринку. Реалізація комплексного підходу до управління ризиками дозволяє не тільки обмежити вплив негативних факторів, а й використовувати ризик як можливість для розвитку та інновацій.

Управління ризиками є одним із найважливіших елементів стратегічного управління сучасним підприємством. Успішне функціонування організації у швидкозмінному та нестабільному ринковому середовищі багато в чому залежить від здатності своєчасно виявляти, оцінювати та ефективно управляти ризиками, які можуть вплинути на її діяльність. Важливість ризик-менеджменту полягає в тому, що він дозволяє компаніям знизити ймовірність виникнення кризових ситуацій, а також мінімізувати їх негативний вплив на бізнес [1,4].

Ризики можуть виникати з різних джерел, включаючи економічні, технологічні, регуляторні та інші фактори, що впливають на операційну діяльність компанії. Враховуючи ці різноманітні фактори, управління ризиками вимагає системного підходу, що охоплює всі аспекти діяльності компанії. Система управління ризиками (СУР) дозволяє підприємству не тільки реагувати на потенційні загрози, але й випереджально планувати свою діяльність, запобігаючи виникненню кризових ситуацій.

Інтеграція систем управління ризиками для забезпечення безпеки полягає в поєднанні різних підходів і механізмів з метою ефективного контролю та зниження ризиків у різних сферах діяльності.

Одним із ключових елементів SRM є ідентифікація ризиків. Це перший крок у процесі управління ризиками, який передбачає виявлення всіх можливих ризиків, які можуть негативно вплинути на діяльність компанії. Ідентифікація ризиків включає аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища компанії, вивчення ринкових умов, конкурентного середовища, нормативних вимог, а також внутрішніх процесів і

ресурсів організації. Важливим елементом цього етапу є формування переліку можливих ризиків, які можуть виникнути в процесі реалізації стратегічних цілей компанії.

Після визначення ризиків наступним важливим кроком є їх оцінка. Оцінка ризиків включає аналіз ймовірності виникнення кожного з них, а також визначення потенційного впливу на підприємство в разі їх реалізації. Цей етап дозволяє керівництву підприємства зрозуміти, які ризики є найбільш критичними та вимагають негайної уваги, а які з них мають менший вплив і їх можна контролювати без негайного втручання. Оцінка ризиків також дозволяє визначити їх пріоритетність, що важливо для ефективного розподілу ресурсів на наступних етапах управління ризиками [14].

Розробка стратегії реагування є наступним ключовим кроком у процесі управління ризиками. На цьому етапі розробляються конкретні плани дій, які компанія буде виконувати у разі виникнення загроз [5]. Стратегії реагування можуть включати уникнення ризику, пом'якшення ризику, передачу ризику (наприклад, через страхування) або прийняття ризику з використанням відповідних механізмів компенсації. Вибір тієї чи іншої стратегії залежить від характеру ризику, його ймовірності та потенційного впливу на діяльність компанії.

Остаточним елементом SRM є моніторинг ризиків у режимі реального часу, що забезпечує постійний контроль за ризиками та їх динамікою. Моніторинг дозволяє швидко виявляти зміни в середовищі ризиків і адаптувати стратегію управління ризиками до нових умов. Це забезпечує гнучкість і оперативність у прийнятті управлінських рішень, що вкрай важливо в сучасних бізнес-середовищах.

Таким чином, ефективне управління ризиками є невід'ємною частиною стратегічного управління бізнесом. Впровадження СУР дозволяє не тільки мінімізувати збитки, що виникають у кризових ситуаціях, але й створює умови для довгострокового, сталого розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та забезпечення стабільності на ринку.

Основні підходи до інтеграції систем управління ризиками включають кілька базисних елементів, з акцентом на механізм безпеки, що забезпечує ефективне та своєчасне реагування на ризики (табл 1):

Таблиця 1

Основні підходи до інтеграції систем управління ризиками*

Підхід	Опис	Механізм безпеки
Ризик-орієнтований підхід	Ідентифікація та оцінка ризиків для виявлення пріоритетних загроз.	Впровадження системи оцінки ризиків з використанням аналітичних інструментів, які допомагають виділяти найбільш критичні загрози.
Превентивні заходи	Впровадження запобіжних дій для уникнення або мінімізації ризиків на ранніх етапах.	Розробка та впровадження політик і процедур, спрямованих на зниження ймовірності виникнення ризиків.
Моніторинг і контроль	Постійний моніторинг ризиків та контроль за їхнім станом для оперативного реагування на зміни.	Автоматизовані системи моніторингу, які аналізують дані в реальному часі та сповіщають про виявлені відхилення.
Швидке реагування	Впровадження чітких протоколів реагування на випадки виникнення ризиків.	Плани реагування на інциденти та надзвичайні ситуації, зокрема інструкції для дій у випадку кризових ситуацій.
Інтеграція з бізнес-процесами	Забезпечення узгодженої роботи між різними департаментами для підвищення ефективності управління ризиками.	Спільні платформи для обміну інформацією між різними відділами, що дозволяє швидко реагувати на змінення ситуації та координувати дії щодо управління ризиками.
Навчання та розвиток персоналу	Підвищення кваліфікації та обізнаності працівників щодо можливих ризиків і способів реагування на них.	Програми навчання з управління ризиками, регулярні тренінги з безпеки, інструктажі щодо дій у кризових ситуаціях.

* джерело: сформовано автором на основі [5-7]

Аналіз різних категорій ризиків є важливим етапом управління ризиками в організації. Такі категорії включають технічні, економічні, екологічні та соціальні фактори, які можуть вплинути на безпеку, стабільність і ефективність діяльності компанії. Наведемо аналіз цих основних категорій ризиків:

1. Технічні ризики. Технічні ризики пов'язані з використанням обладнання, технологій та інформаційних систем. Збої в роботі обладнання, кібератаки чи невідповідність технічним стандартам можуть призвести до серйозних збоїв у роботі організації. Економічні ризики включають коливання цін, інфляцію, фінансову нестабільність та інші фактори, що впливають на фінансову стійкість компанії. Коливання на ринку або нестабільність економічного середовища можуть суттєво вплинути на прибутковість та здатність організації підтримувати стабільне фінансування.

2. Економічні ризики. Економічні ризики виникають через зміни в економічному середовищі, що може негативно вплинути на фінансовий стан організації. Економічні ризики включають коливання цін, інфляцію, фінансову нестабільність та інші фактори, що впливають на фінансову стійкість компанії. Коливання на ринку або нестабільність економічного середовища можуть суттєво вплинути на прибутковість та здатність організації підтримувати стабільне фінансування.

3. Екологічні ризики. Екологічні ризики пов'язані з впливом природних факторів, таких як кліматичні зміни або екологічні катастрофи, а також регуляторні зміни в галузі охорони навколишнього

середовища. Ці ризики можуть вимагати від організацій впровадження нових технологій для дотримання екологічних стандартів і мінімізації негативного впливу на природу.

4. Соціальні ризики. Соціальні ризики стосуються людського фактора та соціальних умов, зокрема змін у поведінці споживачів, соціальної та політичної нестабільності або змін у трудовому законодавстві. Вплив цих факторів може вплинути на стратегію компанії, її взаємодію із співробітниками та загальний рівень продуктивності [15].

Отже, аналіз різних категорій ризиків допомагає організаціям своєчасно ідентифікувати можливі загрози та вжити заходів для їх мінімізації, що є важливим елементом стратегії забезпечення стійкості та безпеки діяльності.

Концепція інтегрованої системи управління ризиками (ІСУР) базується на поєднанні стратегічного, тактичного та оперативного рівнів управління для забезпечення ефективного контролю ризиків та досягнення економічного балансу в процесі прийняття рішень. Основна мета цієї системи – створити гнучкий та динамічний підхід до управління ризиками, що дозволяє забезпечити як безпеку організації, так і оптимізацію ресурсів (рис. 1).

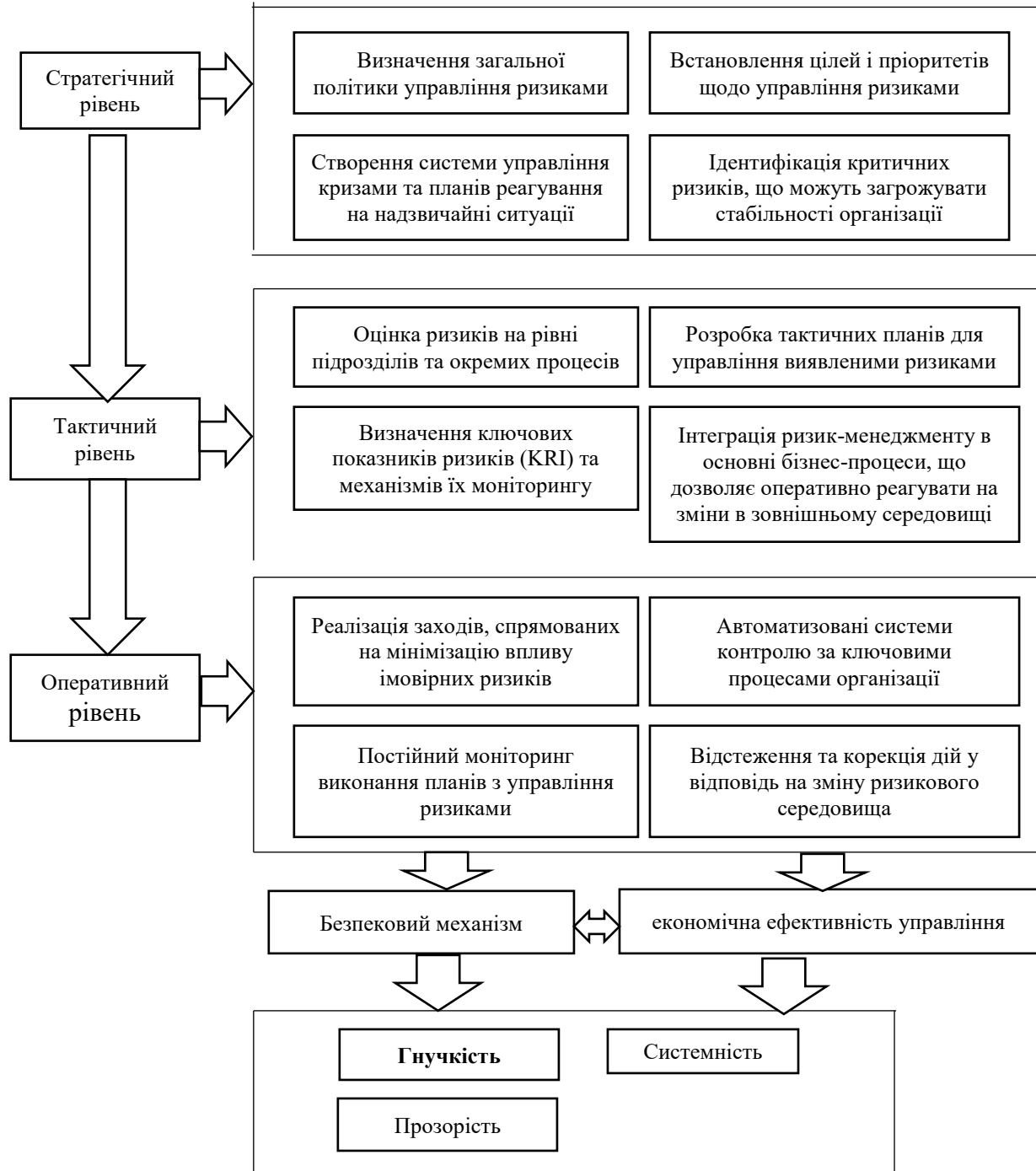

Рис. 1. Концепція інтеграції систем управління ризиками

Ключовим аспектом інтегрованої системи управління ризиками є ефективна взаємодія організаційних підрозділів. Щоб створити повноцінну систему безпеки, необхідно подбати про кілька ключових елементів. По-перше, необхідно впровадити спільні платформи для обміну інформацією між підрозділами, що дозволить швидко передавати дані про ризики, відхилення та загрози. Це сприяє своєчасному реагуванню на виникаючі проблеми. По-друге, важливо встановити єдиний підхід до оцінки ризиків на всіх рівнях організації, який забезпечить узгодженість між стратегічною, тактичною та оперативною діяльністю. Це допомагає організації працювати скоординовано та ефективно в умовах ризику. Також важливо координувати зусилля між департаментами для розробки спільних планів реагування на надзвичайні ситуації. Це дозволяє швидко і ефективно вирішувати виникаючі проблеми. Нарешті, невід'ємною частиною цієї системи є освіта та навчання працівників усіх рівнів. Вони підвищують обізнаність співробітників і готують їх до ефективної реакції на загрози, що може значно підвищити загальну безпеку організації.

Система управління ризиками повинна забезпечувати не тільки безпеку, але й економічну ефективність. Це досягається за допомогою кількох важливих аспектів. Перш за все, необхідно оптимізувати використання ресурсів для управління ризиками, що означає ефективний розподіл коштів на заходи профілактики та реагування [3]. Такий підхід дозволяє досягти максимальної ефективності без зайвих витрат. Крім того, використання аналітичних інструментів є важливим для точного прогнозування ризиків та оцінки їх впливу на фінансові показники організації. Це дозволяє заздалегідь визначити потенційні загрози та підготуватися до них, мінімізуючи будь-який негативний вплив. Нарешті, ще одним важливим фактором є впровадження економічно ефективних заходів безпеки, які мінімізують втрати від ризику без надмірних витрат ресурсів. Це забезпечує ефективне управління ризиками при збереженні економічної рівноваги та фінансової стабільності організації.

Концепція інтегрованої системи управління ризиками (ICUP) має кілька ключових переваг. Однією з них є гнучкість, оскільки ICUP здатна адаптуватися до змін як у зовнішньому середовищі, так і у внутрішніх процесах організації, що забезпечує її актуальність у різних умовах. Друга перевага — прозорість, яка досягається завдяки використанню спільних інформаційних платформ та інструментів, що дозволяють відкрито обговорювати і управляти ризиками на всіх рівнях. Системність концепції полягає в тому, що вона об'єднує всі рівні управління ризиками в єдину структуру, що гарантує цілісний підхід як до забезпечення безпеки, так і до підтримки економічних показників організації. Оперативність — ще одна важлива перевага ICUP, оскільки завдяки постійному моніторингу та чітким протоколам реагування організація може швидко приймати необхідні заходи для мінімізації впливу ризиків.

Передові практики управління ризиками надають змогу компаніям зберігати стійкість у мінливих умовах. Один із прикладів таких практик демонструє Toyota, яка використовує методологію "глибокого занурення" для постійної ідентифікації ризиків. Компанія моніторить постачальників, ринкові умови та технології, аби завчасно виявляти можливі загрози. Це дозволяє їм ефективно реагувати на виклики та підтримувати стабільність операцій. Для інших компаній корисно використовувати регулярні аналізи ризиків і залучати спеціалізовані команди для моніторингу та оцінки загроз.

Apple є прикладом компанії, яка ефективно використовує диверсифікацію. Її глобальна база постачальників дозволяє мінімізувати ризики зривів у ланцюгах поставок. У часи пандемії COVID-19 така стратегія допомогла зберегти безперебійність виробництва, навіть попри тимчасові зупинки заводів. Іншим підприємствам варто прагнути до диверсифікації своїх постачальників та ринків збуту, залучаючи партнерів із різних регіонів і мінімізуючи ризики [8].

General Electric (GE) демонструє потужний приклад фінансового ризик-менеджменту. Компанія активно хеджує валютні ризики, що особливо важливо для компанії з глобальною присутністю. Це дозволяє їй захиститися від коливань валютних курсів і процентних ставок за допомогою похідних фінансових інструментів. Інші компанії можуть використовувати подібні фінансові стратегії, включаючи створення резервних фондів для покриття непередбачуваних витрат у кризових ситуаціях [10].

Ще одним прикладом є JPMorgan Chase, яка щорічно інвестує значні кошти у кібербезпеку. Багаторівневий захист, що включає шифрування даних, багатофакторну автентифікацію та регулярні перевірки систем, робить компанію однією з найбільш захищених від кібератак. Цей підхід до кібербезпеки може бути корисним для будь-якого бізнесу, що має справу з конфіденційною інформацією. Регулярні тренінги для співробітників і перевірки систем безпеки є важливими елементами для підтримання високого рівня захисту [11].

Google також демонструє ефективність планування непередбачених ситуацій. Її система резервування даних, розподілена між численними дата-центрами по всьому світу, дозволяє швидко відновити операції у разі непередбачуваних збоїв. Такий підхід до управління ризиками може бути використаний будь-якою компанією, яка прагне забезпечити безперервність своїх операцій. Важливо регулярно тестувати плани відновлення та підтримувати резерви даних у надійних системах [12].

Культура управління ризиками є важливою складовою успіху Siemens. Компанія активно інтегрує ризик-менеджмент у свою корпоративну культуру, проводячи регулярні тренінги для співробітників і

включаючи показники ризик-менеджменту в оцінку ефективності роботи. Іншим компаніям варто також інвестувати в навчання персоналу та інтеграцію управління ризиками у внутрішні процеси [13].

Загалом, компанії, як-от Toyota, Apple, GE, JPMorgan Chase, Google та Siemens, демонструють успішні приклади управління ризиками через диверсифікацію, фінансові стратегії, кібербезпеку та створення корпоративної культури управління ризиками. Впровадження цих передових практик допоможе іншим підприємствам знизити ризики та забезпечити стійкість у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Інтеграція систем управління ризиками є необхідною умовою забезпечення довгострокової стабільності компанії та її конкурентоспроможності. Підприємства, які успішно інтегрують SRM у свою діяльність, отримують відчутні переваги у вигляді підвищеної безпеки, стабільного розвитку та зміцнення позицій на ринку.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на розробці нових методологій інтеграції SRM, які б враховували особливості різних галузей і ринків.

Література

- 1 Кочін І.В. Ризик-орієнтований підхід -основа організації безпеки складних технічних систем, контроль за їх діяльністю та запобігання виникнення техногенних надзвичайних ситуацій. URL: <https://zounb.zp.ua/node/1247>
- 2 Мостенська Т., Білан Ю. Ризик-менеджмент як чинник забезпечення економічної безпеки підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 8(170). С. 193–203
- 3 Балабанов І. Методологія ризик-орієнтованого підходу до управління економічною безпекою підприємства. Modern Economics. 2018. № 12. С. 61–68.
- 4 З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.
- 5 Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави // Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.
- 6 Занора В. О., Мігус І. П., Второва Т. В. Управління системою економічної безпеки суб'єктів туристичної галузі: прийняття управлінських рішень в кризових умовах // Інноваційна економіка. 2016. № 11-12(66). С. 167-172.
- 7 Дуб Б. (2016). Інтеграція та синергія видів менеджменту для вдосконалення системи економічної безпеки підприємства. *Сталий розвиток економіки*, (4(33), 47-53. вилучено із <https://www.economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/334>
- 8 Benefits of an Integrated Management System [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.integrated-standards.com/ims-benefits/>.
- 9 Буряк Р.І. Інтегрована система менеджменту як основа забезпечення сталого розвитку підприємства аграрного сектору України / Р.І. Буряк // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2015. – № 3-4. – С. 36-44.
- 10 Звіт General Electric. Офіційний сайт компанії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ge.com/investor-relations>
- 11 Звіт JPMorgan Chase щодо інвестицій у кібербезпеку. Офіційний сайт компанії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jporganchase.com/>
- 12 Стратегія резервування даних Google. Google Cloud. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cloud.google.com/blog>
- 13 Річний звіт Siemens щодо корпоративної культури управління ризиками. Офіційний сайт компанії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.siemens.com/global/en/home/company/sustainability.html>
- 14 Скопенко Н. С., Андреюк Н. В. Організація системи ризик-менеджменту на підприємстві. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2015. Випуск 2 (31). С. 29–42.
- 15 Мирошниченко, Г. (2022). Управління ризиками підприємницьких структур: аспекти ризик-менеджменту. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-47>
- 16 Степанова А.А., Рогоза Я. І. Ризик-менеджмент як важлива складова інноваційної діяльності підприємства. Наукова-практичний збірник «Финансовые услуги». 2017. № 5. С. 15–18. URL: https://www.researchgate.net/publication/341312653_RIZIK-MENEDZMENT_AK_VAZLIVA_SKLADOVA_INNOVACIINOI_DIALNOSTI_PIDPRIEMSTVA

References

1. Kochin, I. V. (n.d.). Risk-oriented approach as the basis for organizing the security of complex technical systems, monitoring their activities, and preventing the occurrence of man-made emergencies. Retrieved from <https://zounb.zp.ua/node/1247>
2. Mosten'ska, T., & Bilan, Yu. (2015). Risk management as a factor in ensuring the economic security of enterprises. *Actual Problems of Economics*, 8(170), 193–203.
3. Balabanov, I. (2018). Methodology of a risk-oriented approach to enterprise economic security management. *Modern Economics*, 12, 61–68.
4. Zhyvko, Z. B., Cherevko, O. V., Zachosova, N. V., Zhyvko, M. O., Bavorovska, O. B., & Zanora, V. O. (2019). *Organization and management of the economic security system of an enterprise: Educational-methodical manual*. Cherkasy: Chabanenko Yu. A. 120 p.
5. Herasymenko, O. M. (2018). Conceptual foundations of effective risk management integration in ensuring the economic security of enterprises as a component of state financial security. In O. V. Cherevko (Ed.), *Managerial aspects of financial security in Ukraine: Monograph* (pp. 85–103). Cherkasy: Chabanenko Yu. A.
6. Zanora, V. O., Migus, I. P., & Vtorova, T. V. (2016). Management of the economic security system of tourism industry entities: Decision-making in crisis conditions. *Innovative Economy*, 11-12(66), 167–172.
7. Dub, B. (2016). Integration and synergy of management types for improving the enterprise economic security system. *Sustainable Economic Development*, 4(33), 47–53. Retrieved from <https://www.economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/334>
8. Benefits of an Integrated Management System [Electronic resource]. Retrieved from <http://www.integrated-standards.com/ims-benefits/>
9. Buryak, R. I. (2015). Integrated management system as a basis for ensuring the sustainable development of agrarian enterprises in Ukraine. *Bulletin of the Academy of Labor and Social Relations of the Federation of Trade Unions of Ukraine*, 3–4, 36–44.
10. General Electric Annual Report [Electronic resource]. Retrieved from <https://www.ge.com/investor-relations>
11. JPMorgan Chase Cybersecurity Investment Report [Electronic resource]. Retrieved from <https://www.jpmorganchase.com/>
12. Google Data Backup Strategy [Electronic resource]. *Google Cloud*. Retrieved from <https://cloud.google.com/blog>
13. Siemens Annual Report on Corporate Risk Management Culture [Electronic resource]. Retrieved from <https://www.siemens.com/global/en/home/company/sustainability.html>
14. Skopenko, N. S., & Andreiok, N. V. (2015). Organization of the risk management system at an enterprise. *Theoretical and Applied Issues of Economics*, 2(31), 29–42.
15. Miroshnychenko, H. (2022). Risk management in business structures: Aspects of risk management. *Economics and Society*, 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-47>
16. Stepanova, A. A., & Rogoza, Ya. I. (2017). Risk management as an important component of an enterprise's innovation activities. *Scientific-Practical Collection "Financial Services,"* 5, 15–18. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/341312653_RIZIK-MENEDZMENT_AK_VAZLIVA_SKLADOVA_INNOVACIJOI_DIALNOSTI_PIDPRIEMSTVA